

21. 11. 2007

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Také máte rádi Štrasburk? Tak nyní trochu deziluzí

Češi věří štrasburskému soudu tak silně, že by se snad dalo mluvit o lásce. V absolutním počtu stížností loni byli šestí, těsně za šestkrát větší Francií.

Skóre: 0.89

Název zdroje: Hospodářské noviny

Datum vydání: 21.11.2007

Nadpis: Také máte rádi Štrasburk? Tak nyní trochu deziluzí

Strana: 10

Rubrika: názory

Autor: Tomáš Němeček

Náklad: 58615

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 21.11.2007 05:18

Identifikace: DCHN20071121010059 cz

Klíčová slova: kauzu (5x), Právník (2x), Advokát (2x), soud (2x), soudce, právo, právní, soudců, Evropský soud, Ústavnímu soudu, soudu, práva, soudci, advokáta, advokáti, právníky, rozsudky, věznicích, lidská práva, rozsudku, právníci

Češi věří štrasburskému soudu tak silně, že by se snad dalo mluvit o lásce. V absolutním počtu stížností loni byli šestí, těsně za šestkrát větší Francií.

Ale až minulý týden Česko vytvořilo opravdu velký případ. Diskriminace romských dětí ve školství pochopitelně není nic k chlubení, ale významný precedens to je. A také sporný.

Případ by také mohl štrasburský soud trochu demytizovat. Jak říká jeho dnešní předseda Costa: Nejsme bozi, ale lidé.

Národ vzdělaných prudičů

Nejprve o Štrasburku. Je to svého druhu zázrak, že je Evropský soud pro lidská práva i dnes schopen vynášet významné rozsudky.

Po rozšíření o bývalé země Sovětského svazu je totiž totálně přehlcený, běžná délka řízení je pět let. Podle výroční zprávy zde leží skoro 90 tisíc případů a ročně přibývá kolem 50 tisíc nových. Z velké části z Ruska (20 %) kvůli bezpráví na Čečenech a strašidelným poměrům ve věznicích, z Turecka (10 %) kvůli Kurdům a svobodě projevu a z Rumunska (12 %) - protože je to Rumunsko.

Soud má ušlechtilou zásadu, že každý smí napsat podání v rodném jazyce, i bez advokáta. Jenže takový žadatel je závislý na názoru úředníků ze své národní sekce, kteří dělají soudci podklady. Čili:

českou stížnost nejprve ve Štrasburku posoudí paní Hubálková nebo Zemanová, než ji dá přeložit pro soudce z Moldavska či Arménie (soud nemá s EU nic společného, leda vlajku, 46 soudců zastupuje země Rady Evropy). Většina podání se odmítá, z Čech přes 90 %.

V přepočtu na počet obyvatel jsme spolu se Slovinci největší stěžovatelé. Lichotivé vysvětlení: máme dost problémů z komunistických let a zároveň dost sebevědomých občanů. (Nelichotivé vysvětlení: dva národy prudičů.)

S Čechy jednou došla trpělivost i samotnému Štrasburku. Jak popsaly předloni Lidové noviny, nynější předseda soudu Francouz Jean-Paul Costa zakázal stěžovatelům z českého Štrasburského výboru, kteří chtěli zkoumat své spisy a stěžovali si na nevstřícnost, vstup do budovy. Nařídil také úředníkům, aby s nimi zastavili korespondenci. "Zneužívali petičního práva. Jak? Details už si nepamatuju," řekl v LN. Omluvně dodal: "Taky děláme chyby, ale to procento je opravdu malé."

Udělal Štrasburk chybu i teď?

Jsem diskriminovaný muž

Případ romských dětí ve zvláštních školách samozřejmě nezáležel na české úřednici. Evropské centrum pro práva Romů hledalo velkou kauzu, na níž ukáže nepřímou diskriminaci. Najalo špičkové právníky včetně specialisty na Štrasburk, britského lorda Lestera.

Pro ty, kdo o případu neslyšeli: osmnáct romských mladíků a dívek z Ostravska skončilo v letech 1996 - 1999 ve zvláštních školách. Posílaly je tam pedagogické poradny a rodiče souhlasili. Jen si neuvědomili důsledky: zvláštní školy jsou pro mentálně retardované (operace s čísly do dvaceti se tam učí ve třetí třídě a celá abeceda až ve čtvrté). Důkazem diskriminace byla anketa mezi řediteli škol v Ostravě z roku 1999, kterou připravili advokáti stěžovatelů. Podle ní na zvláštní školu chodil každý druhý Rom, ale jen 1,5 % bílých.

Je statistika důkaz? Štrasburk ji loni použil ve sporu pana Zarb Adamiho proti Maltě, který si stěžoval na diskriminaci mužů. Ocitl se totiž na seznamu porotců, na což neměl kvůli své práci čas, a jednou za neúčast v porotě dostal pokutu. Podle něj byla tato občanská povinnost rozložena nerovnoměrně, převážně na muže. Soud v odůvodnění citoval, že na Maltě za posledních pět let sloužilo v porotách 3 % žen a 97 % mužů.

Jenže nyní se Štrasburk konkrétní situací mladých Romů nezabýval. Což je sporný precedens.

Až se ozvou ženy a chudí

Štrasburský zmocněnec české vlády Vít Schorm se snažil otočit pozornost soudců k tomu, do jaké míry si mohou stěžovatelé za dnešní situaci sami. Nechal si zjistit v Ostravě, že značná část z nich nechala učiliště a zapsala se rovnou do evidence úřadu práce.

Loni ještě ve Štrasburku Romové neuspěli. Na malý sedmičlenný senát zapůsobil třeba argument, že všichni stěžovatelé ani nevyčerpali české právní možnosti, zejména podání k Ústavnímu soudu.

Jenže teď velký senát v poměru 13:4 rozhodnutí zvrátil. I když čtyři nesouhlasící namítali, že 1) české zvláštní školy byly možná špatný, ale nikoli segregační nástroj typu jižanských škol "jen pro černé", 2) je lepší chodit na zvláštní školu než do školy nechodit vůbec, jak se to děje u Romů v západní Evropě, 3) když romští rodiče byli dost kvalifikovaní na to, aby podepsali plné moci pro Štrasburk, proč by nebyli dost kvalifikovaní pro souhlas se zvláštní školou?

O rozsudku běží debata na blogu Jiné právo, do níž se vrhli i právníci obou stran. Advokát Romů David Strupek míní, že soud uznal "nárok na to, aby se někdo naučil abecedu v 1. třídě jako 98,5 % dětí z ostatních etnických skupin". Právník ze Schormova týmu Roman Barinka se obává, že nyní "za nepřímou diskriminaci může být prohlášena jakákoli statistická nerovnováha ve společnosti".

Co třeba platová nerovnost mužů a žen? Podle statistik o ní není pochyb. Pak tu máme nerovnost v přístupu ke vzdělání mezi studenty z bohatých a chudých rodin... Aby ještě ve Štrasburku rádi nevzpomínali na časy, kdy chodilo jen 50 tisíc stížností ročně.

tomas.nemecek@economia.cz

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz